

Het Uiergezondheidscentrum Nederland (UGCN) bevindt zich op een bijzonder moment in haar historie. Vijf jaar geleden werd UGCN opgericht in het kader van het Meerjarenplan Uiergezondheid. Na vijf jaar UGCN is vrijwel iedereen tevreden over de resultaten. Tegelijkertijd wordt het Meerjarenplan afgesloten en gaat het UGCN sinds 1 januari 2011 op eigen voet verder. Wat heeft vijf jaar UGCN opgeleverd en hoe gaat het nu verder?

Kennis alleen

Als projectleider van het UGCN kijkt Theo Lam met een zekere trots terug op de vijf jaar die achter hem liggen. “Het was een prachtige samenwerking tussen melkveehouders, dierenartsen, onderzoekers en diverse partijen in het veld. In vijf jaar tijd hebben heel veel mensen heel veel van elkaar geleerd. We zijn in 2004 begonnen met duidelijke doelstellingen en een flinke ambitie. Ik vind dat we heel veel hebben kunnen realiseren. Met het UGCN staat er nu een kenniscentrum op het gebied van uiergezondheid dat bij meer dan 95% van alle Nederlandse melkveehouders bekend is.”

Kennis toegankelijk maken

“We hebben in vijf jaar tijd veel kennis en kunde vergaard, waarmee we nationaal en internationaal de toon hebben gezet. Maar kennis alleen, dat is niet genoeg. Het allerbelangrijkste doel en ook resultaat van het UGCN is dat we die kennis toegankelijk hebben gemaakt en hebben gezorgd dat ze wordt toegepast.” Zo hebben bijvoorbeeld meer dan 3.000 Nederlandse melkveehouders deelgenomen aan studiegroepen over uiergezondheid. “Dat is een heel hoog aantal! Maar we realiseren ons dat er ook veel veehouders zijn die niet hebben deelgenomen. Het liefst had ik iedere melkveehouder in een studiegroep gezien. Aan de andere kant: dat is nou juist een van de dingen die we hebben geleerd in het UGCN-traject: niet alle veehouders zijn hetzelfde. Waar sommigen studiegroepen geweldig vinden, zijn anderen meer gecharmeerd van een ‘trial-en-error-benadering’: gewoon uitproberen hoe melkershandschoenen werken of zelf met een bedrijfsbehandelplan aan de slag. Er zijn ook veehouders die graag achtergronden lezen en daarbij hun eigen plan trekken. We hebben heel bewust allerlei verschillende benaderingsmethodes gebruikt om te proberen zo veel mogelijk boeren te bereiken met als hoofddoel: een betere uiergezondheid in Nederland.”

Projectleider Theo Lam: “Toen we vijf jaar geleden met het UGCN begonnen waren er nog maar enkele honderden boeren met een robot. Nu zijn dat er enkele duizenden.”

is niet genoeg

Ruim 5% minder klinische mastitis

Een van de harde targets, 10% minder klinische mastitis, is niet gehaald. Na vijf jaar werken aan uiergezondheid is een daling van 5,4% gerealiseerd. "Ik had liever 10% gezien natuurlijk. Maar er liggen ook logische redenen aan ten grondslag. Wisselende melkprijs en speculaties over quota zorgen voor een slingerbeweging in het gedrag van veel melkveehouders. Ook is de bedrijfsgrootte en het aantal robot-melkers sterk toegenomen. Dat gaat soms ten koste van de uiergezondheid. En dan heb ik het nog niet over de Bluetongue-uitbraak. Gelukkig zie je dat we het relatief goed doen in vergelijking met omringende landen, waar veelal een stijging van het tankcelgetal te zien is."

De activiteiten van het UGCN hebben de sector geen windeieren gelegd. De Universiteit van Wageningen heeft berekend wat mastitis de Nederlandse boer had gekost als de mastitis situatie in 2009 net zo zou zijn gebleven als in 2004. Dat had per melkveebedrijf 600 euro per jaar meer schade opgeleverd. "En economie, dat blijft natuurlijk een belangrijke reden om mastitis aan te pakken. Mastitis is heel arbeidsintensief, veel gedoe, slecht voor diergezondheid en dierwelzijn, maar het kost ook gewoon veel geld."

Uiergezondheid blijft belangrijk

En dan nu verder kijken naar de toekomst. Uiergezondheid blijft een van de belangrijkste aandachtspunten op het Nederlandse melkveebedrijf. De initiatiefnemers, LTO NZO en PZ, richten hun pijlen en de collectieve financiële

middelen de komende jaren op een aantal andere zaken. Tegelijkertijd vindt vrijwel iedereen het belangrijk dat de kennis van het UGCN blijft bestaan en wordt uitgebreid. "Als UGCN moeten we nu per activiteit voor financiering zorgen, we moeten onze eigen broek kunnen ophouden. De Gezondheidsdienst voor Dieren stelt ons de komende twee jaar in staat om dat te doen. Zij vinden het net als andere partijen belangrijk dat er een onafhankelijk UGCN blijft bestaan. Er is namelijk nog genoeg te doen de komende jaren! Er is een internationale tendens naar steeds grotere bedrijven. De melkrobot zal zijn opmars zeker voortzetten. De eisen ten aanzien van diergezondheid, dierenwelzijn en verantwoord antibioticumgebruik zullen strenger worden. Het is mooi om te zien dat het Nederlandse voorbeeld ook in andere landen navolging krijgt. In Canada, Nieuw

Zeeland, Zwitserland, Engeland en Australië zie je vergelijkbare of afgeleide initiatieven, waarbij onze inbreng ook vaak wordt gevraagd. Daar kunnen we als Nederland trots op zijn."

'In vijf jaar tijd hebben heel veel mensen heel veel van elkaar geleerd.'

Robot onderschat

"Wat ik beter had willen doen? Nou, als ik heel eerlijk ben heb ik de opmars van de melkrobot in eerste instantie onderschat. Toen we vijf jaar geleden begonnen waren er nog maar enkele honderden boeren met een robot, nu zijn dat er enkele duizenden. Dat ging sneller dan we toen dachten. De protocollen voor uiergezondheid op robotbedrijven kunnen wat mij betreft nog verder worden ontwikkeld. Er ligt nog genoeg werk te wachten de komende periode!"